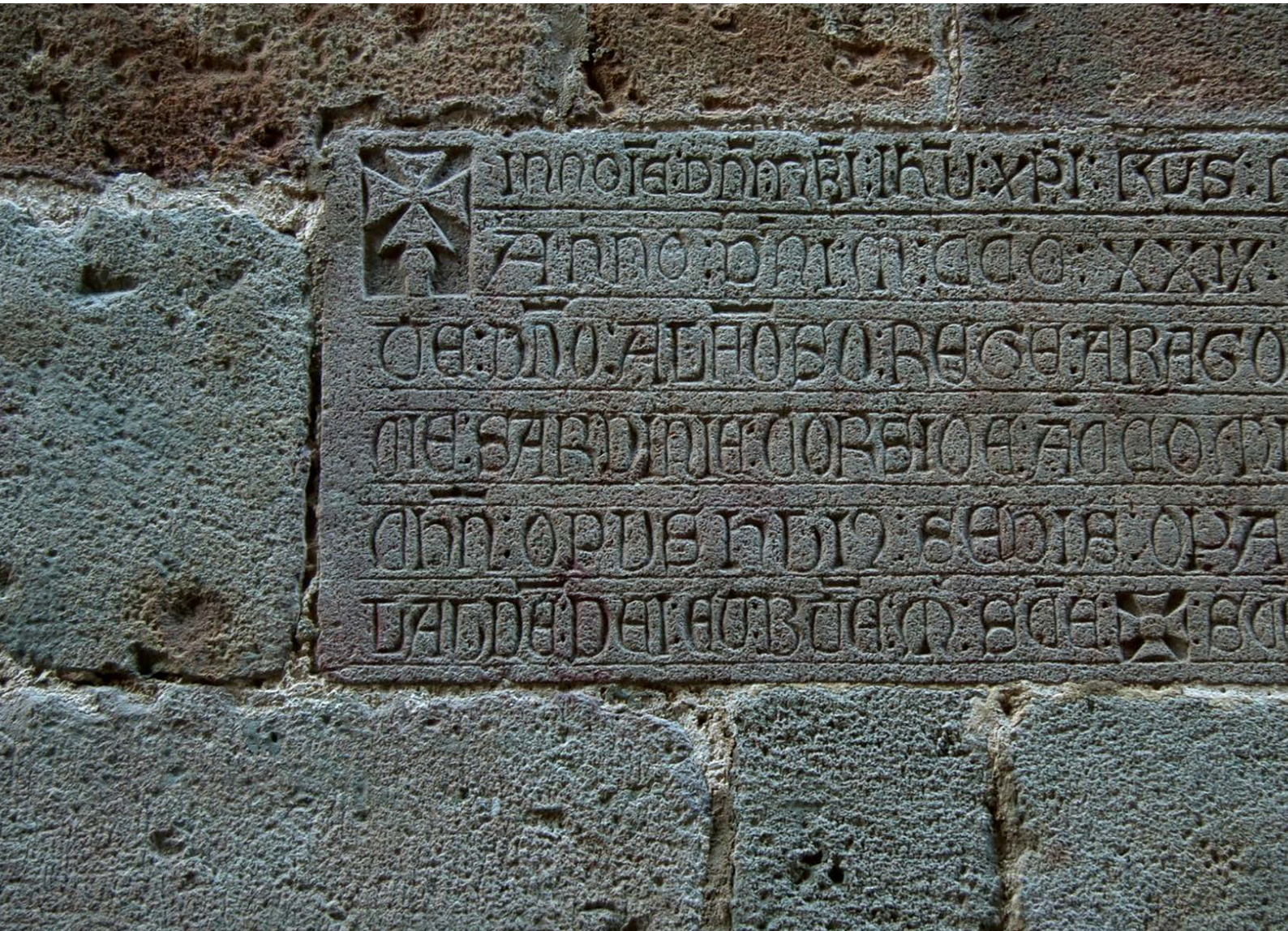

DOSSIER DE PREMSA

PEDRA, MONTJUÏC, BARCELONA

La construcció de la ciutat

Sales 18 i 19 del pati d'armes del Castell de Montjuïc

Del 22 de gener al 15 de juny de 2015

PEDRA, MONTJUÏC, BARCELONA. La construcció de la ciutat

- L'exposició ens convida a conèixer la relació entre Barcelona i Montjuïc des de la vessant matèrica i cultural, amb la presència de mostres geològiques i de peces escultòriques i arquitectòniques cedides pel MNAC, el MAC, el MUHBA i el Museu de Ciències Naturals.
- La mostra s'estructura en dos capítols: **Montjuïc, primera matèria** i ; **Escultura Barcelona**. En el primer, la ciència i la història ens permeten entendre la importància de les pedreres de Montjuïc i en l'altra observem la forma artística que n'ha resultat al llarg del temps.

Explotades des de l'època romana fins al segle XX, les pedreres de Montjuïc han proveït la pedra natural més emprada en la construcció de Barcelona i rodalies. La seva pedra és present a edificis tan emblemàtics com Santa Maria del Mar, la Catedral de la Santa Creu i Santa Eulàlia o la Sagrada Família i la Casa Milà, coneguda com La Pedrera, de Gaudí. El gres càrstic de Montjuïc, compacte i resistent, ha estat el material base dels principals edificis de Barcelona fins a meitat dels anys 80 del segle passat.

El Castell de Montjuic presenta un recorregut per la història de l'explotació de les pedreres que convida al visitant a conèixer la relació entre Barcelona i Montjuïc des de la vessant matèrica i cultural. La mostra compta amb la presència de peces geològiques, escultòriques i arquitectòniques cedides per alguns dels principals museus de la ciutat: el **Museu Nacional d'Art de Catalunya**, el **Museu d'Arqueologia de Catalunya**, el **Museu d'Història de Barcelona** i el **Museu de Ciències Naturals**.

L'exposició s'estructura en dos capítols que es podran veure a les sales del pati d'armes del Castell de Montjuïc: **Montjuïc, primera matèria** i **Escultura Barcelona**.

'MONTJUÏC, PRIMERA MATÈRIA', ofereix una aproximació a la muntanya com a font de recursos per a la construcció i motor del creixement urbà.

Aquest primer espai expositiu explica el binomi muntanya-ciutat: la perspectiva geològica, per conèixer les característiques de Montjuïc que l'han convertida en proveïdora d'una pedra de gran qualitat, emprada més enllà de les fronteres urbanes; els usos que d'ella se n'ha fet (material de construcció, material per a la creació artística, usos domèstics i industrials...); la seva presència a la ciutat, en els seus diferents formats i presentacions; la seva fesomia canviant arran de l'explotació massiva dels darrers cent cinquanta anys.

En resum, la sala que porta per títol **MONTJUÏC, PRIMERA MATÈRIA'**, explica l'explotació de les pedreres i el creixement de la ciutat com a factors estretament vinculats al llarg de tota la història de Barcelona; orígens, geologia, períodes d'extracció, usos, funcions, oficis, transformacions del paisatge natural i urbà, fenòmens socials...

Aquesta narració ens permet, per exemple, resseguir la història de la ciutat a través dels usos de la pedra. Segons les necessitats de cada període històric, la pedra de Montjuïc ha estat emprada per a uns usos o uns altres, i la trobem en els edificis, els conjunts monumentals, paviments de carrers, làpides i temples, capitells, claus de volta, finestres, arcs, pedres de molí, escultures, monuments... que han implicat la participació de diferents oficis: picapedrers, escultors, molers, artistes, arquitectes, geòlegs,...

La mostra destaca també com l'explotació de les pedreres, en particular en els moments de major intensitat, va provocar onades migratòries. El moment culminant va ser quan, amb motiu de la construcció de l'Eixample, es van arribar a explotar 25

pedreres simultàniament. Un altre moment destacable és als anys 20 del segle XX quan es va urbanitzar la muntanya amb motiu de l'Exposició Internacional. Un factor colateral a l'explotació de les pedreres va ser l'aixecament de barraques a peu de muntanya per part dels propis treballadors. Se'n van arribar a comptabilitzar fins a 5.000 a l'any 1940.

ESCULTURA BARCELONA. La segona part de l'exposició ofereix una mirada artística que va més enllà de la història de la pedra.

Ocupant l'espai central de la segona sala, i singularitzant les peces una a una per destacar-ne la seva força artística, es mostren obres escultòriques i arquitectòniques de diferents èpoques, estils i usos que ens mostren un part de l'art i la història que s'ha construït en pedra a la nostra ciutat.

L'exhibició de les peces, emmarcades amb imatges de gran impacte i contextualitzades en la ciutat actual, ofereix una experiència sensorial que posa en valor la pedra no només com a element que ha configurat la fesomia patrimonial de la nostra ciutat, i la seva vessant matèrica i constructiva, de gran solidesa, sinó també com a mostres de la destresa dels seus creadors i de la seva bellesa.

Una exposició amb obres procedents de diferents museus

Les peces són de diferents moments històrics de la ciutat, i dissenyades i creades per a diferents usos, i provenen d'alguns dels principals museus de la ciutat, dos d'ells de la mateixa muntanya de Montjuïc: el **Museu Nacional d'Art de Catalunya** i el **Museu Arqueològic de Catalunya**, i del **Museu d'Història de Barcelona**. Es poden veure: un dels capitells del Temple romà dedicat a August, una estela romana, un fragment de làpida jueva trobada a Montjuïc, la placa epigràfica del segle XIV que donava la benvinguda al portal de Sant Antoni, la rosassa del desaparegut convent del Carme, una font gòtica treballada i decorada per ambdues

parts, la gàrgola de l'escultor Tomàs Barça procedent de l'**antic Estudi General de Barcelona**, i una roda de molí.

Així mateix, es poden veure mostres de roques i làmines primes cedides pel **Museu de Ciències Naturals de Barcelona-Museu de Geologia** i un bloc de pedra en brut procedent de la Pedrera del Borinot l'única a cantera que resta activa per cobrir les necessitats de pedra de Montjuïc de la Sagrada Família.

PEDRA – MONTJUÏC - BARCELONA. La construcció de la ciutat

Organització

Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona

Conceptualització, disseny, producció i muntatge

MagmaCultura

Assessorament científic

Antoni Caminal i Estanislau Roca

Correcció i traduccions

Incyta Multilanguage

Amb la col·laboració de

Museu Nacional d'Art de Catalunya, Museu d'Arqueologia de Catalunya, Museu d'Història de Barcelona, Consorci Museu de Ciències Naturals de Barcelona i Museu Etnològic de Barcelona

Producció externa

Essa Punt, Sabaté Photo Barcelona, DigiPrint Center, Ebenisteria Josep Nóbrega

© de les imatges

Arxiu Fotogràfic de Barcelona, Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona, Arxiu Municipal Contemporani de la Ciutat, Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya, Ajuntament de Sant Adrià de Besòs, Dionís Baixeras Verdaguer, Frederic Ballell, Josep Brangulí, Alexandre Cardunets Cazorla, Antón Celles, Joan Francés, Eduard Gracia, Joan Martí, David Parcerisa, Francesc X.,

Estanislau Roca, Lucien Rosin, Pérez de Rozas, M. Sala, Francesc Soler Rovirosa, Joan Stradamus i J.Serra.

© de les imatges amb llicència Creative Commons

Jordi Payà Canals, Rick Ligthelm, Cristiano Maia, David Domingo, Steven Dutartre, Forgemind ArchiMedia

Agraïments

Universitat Politècnica de Catalunya (Campus Manresa) Jordi Agulló, Lluís Alabern, Antoni Caminal, Jordi Casanovas, Yael Díaz, Anna Lázaro, Núria Miró, Núria Molist, Joan Muñoz, Anna Omedes, Joan Pey, Cristina Portell, Estanislau Roca, Joan Roca i Josep Manuel Rueda.

Castell de Montjuïc

Horaris

De dilluns a divendres, de 10.00 a 20.00
(de l'1 d'abril al 30 de setembre)

De dilluns a diumenge, de 10.00 a 18.00
(de l'1 d'octubre al 31 de març)

Preu

Entrada general: 5 euros

Entrada reduïda: 3 euros

Menors de 16 anys: gratuït

Diumenges, a partir de les 15.00: entrada gratuïta

L'entrada al Castell inclou l'accés lliure a l'exposició

Transport públic

Bus línia 150

Telefèric

www.bcn.cat/castelldemontjuic